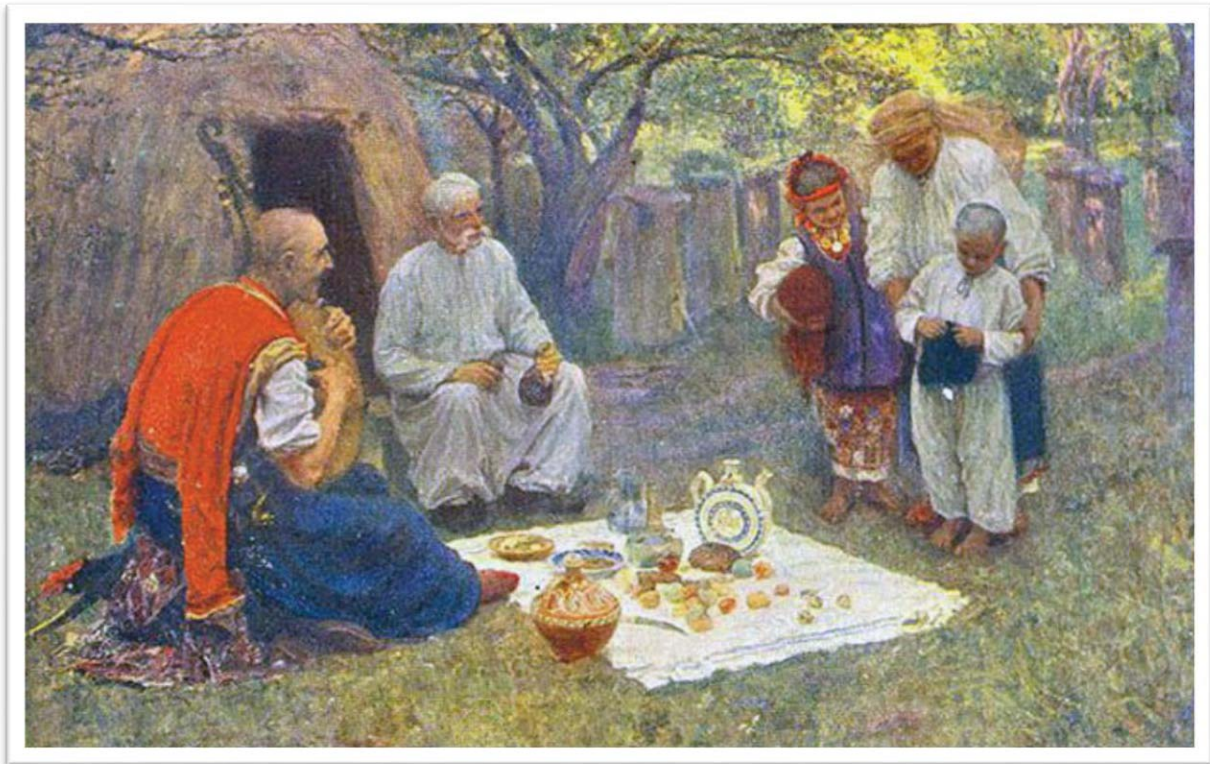

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Кафедра етики та естетики

ЕТИКО-ЕСТЕТИЧНА ТРАДИЦІЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ КУЛЬТУРІ

МАТЕРІАЛИ
ХІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів, молодих науковців
та науково-педагогічних працівників

23 листопада 2023 року
м. Київ

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Кафедра етики та естетики

ЕТИКО-ЕСТЕТИЧНА ТРАДИЦІЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ КУЛЬТУРІ

МАТЕРІАЛИ

XII Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів, молодих науковців
та науково-педагогічних працівників

*Конференцію присвячено до 150-річчя від дня народження
Фотія Красицького (1873–1944) – українського художника та педагога*

23 листопада 2023 року
Київ

УДК [111.852+17]:008(477)(043.2)

Е 88

*Рекомендовано до публікації рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 5 від 20 грудня 2023 року)*

Е 88 Етико-естетична традиція у вітчизняній культурі: Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, молодих науковців та науково-педагогічних працівників, 23 листопада 2023 року / за заг. ред. О. Ф. Коннова. Електронне наукове видання. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 110 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Етико-естетична традиція у вітчизняній культурі». Тематика публікацій охоплює етичні та естетичні виміри суспільного буття, освітніх та мистецьких процесів, питання філософії, культурології, дизайну.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів і посилань, науковий і літературний зміст, несуть автори тез та їх наукові керівники. Колектив кафедри залишає за собою право не поділяти точку зору авторів публікації.

УДК [111.852+17]:008(477)(043.2)

© Кафедра етики та естетики УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

© Автори тез, 2024

виокремити три найважливіші принципи створення гарної історії: зв'язок зі слухачем, використання емоції та автентичність. Таким чином, розповідь дає можливість зблизитися, активізувати увагу, вільні асоціації, допомагає виявити власні думки та переживання інших людей. Знижується напруга, тривожність і стрес. Це легко побачити: рівень уваги зростає, коли педагог розповідає правдиву історію про своє життя [2].

Діти мають вроджену любов до історій. Історії створюють магію та відчуття подиву перед світом. Історії навчають нас про життя, про себе та про інших. Розповідь — це унікальний спосіб для вихованців розвинути розуміння, повагу та вдячність до інших культур, а також може сприяти позитивному ставленню до людей з різних країн, рас і релігій [3].

Моральне виховання дітей повинно відбуватися як у сім'ї, так і у закладі дошкільної освіти. З допомогою морального виховання у дитини встановлюється система домінуючих мотивів, які відповідають моральним нормам і визначають її відносини з іншими людьми. Необхідно всіма способами створювати дітям умови для виховання та передання культурних, моральних, етичних, суспільних, духовних та релігійних цінностей.

Таким чином, все що оточує дитину і всі хто її оточують мають вплив на розвиток особистості дитини, зокрема на її моральне виховання. Тому дуже важливо створити дитині сприятливі, емоційно-ціннісні умови для повноцінного та гармонійного розвитку і бути гарним і гідним прикладом для наслідування.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Авторська група: Байер О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г., Корнеева О. Л., Лисенко Г. М., Левінець Н. В., Машовець М. А., Мордоус І. О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О. Д., Шевчук А. С. Під науковим керівництвом доктора психологічних наук, професора, член-кореспондента НАПН України Т. О. Піроженко. 2021. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovo_ho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення 30.09.2023).

2. Гич Г. М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності. *Науковий вісник Миколаївського університету ім. В. О. Сухомлинського*. 2015. № 4. С. 188–192.

3. Крутий К., Зданевич Л. Сторітелінг: мистецтво розповідання, або як зацікавити й мотивувати дітей. *Дошкільне виховання*. 2017. № 7. С. 2–6.

4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : «Академвидав», 2006. 456 с.

Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики

доцент кафедри етики та естетики, к. філос. н. Коннов О. Ф.

РОЛЬ ПЕРШОДЖЕРЕЛ У ВИКЛАДАННІ ЕТИКИ ТА ЕСТЕТИКИ

Першоджерела – один з головних компонентів викладання філософських дисциплін. Підручники також є важливою складовою, проте, вони відіграють допоміжну функцію стосовно першоджерел. Дуже важливо, щоб здобувачі вищої освіти

опрацьовували саме оригінальні тексти видатних умів людства, а не просто знайомилися з довідковою літературою. Тому питання підбору першоджерел для використання у навчальному процесі є безперечно актуальним.

Джерельна база дисципліни «Етика та естетика» дуже широка. Що саме запропонувати студентам? Доцільно знайомити учнів з філософською класикою, наприклад, з відомими «Критиками» І. Канта, що присвячені етиці та естетиці. На філософських факультетах подібна література обов'язкова до вивчення. Наскільки доречною вона є там, де філософія не входить у перелік профільюючих дисциплін? Наскільки доречні «Критики» Канта для педагогічних, природничих, юридичних тощо спеціальностей? Такі праці складні навіть для студентів-філософів.

Викладаючи етику та естетику (особливо за межами філософського факультету!), дуже важливо не прищепити учням відразу до філософії. Одне з найважливіших завдань викладача – викликати щирий інтерес до своєї дисципліни. З огляду на це й варто підходити до вибору першоджерел.

Досвід викладання етики та естетики в УДУ імені Михайла Драгоманова демонструє, що студенти усіх спеціальностей добре сприймають тексти психологів, філософів гуманістичного, екзистенційного спрямування: А. Маслоу, К. Роджерса, В. Франкла, І. Ялома та інших. Саме дослідникам зазначеного напрямку вдається поєднати у своїх працях науковий професіоналізм із зрозумілим та художнім способом викладення своїх думок. Їхні рефлексії та розвідки засвоюються студентами не як абстракція, але як практичне знання, що безпосередньо застосовується у житті кожної людини, зокрема у професійної діяльності.

У працях зазначених вчених вміщуються глибокі й важливі ідеї як стосовно етики, так і естетики. Наприклад, В. Франкл у роботі «Людина в пошуках справжнього сенсу» [2] розмірковує не лише про сенс життя, але й про роль мистецтва у житті людини. «Сенс життя» – одне з найважливіших понять етики, мистецтво, художня творчість – традиційне поле естетичних досліджень.

Протягом своєї наукової діяльності І. Ялом ретельно аналізує феномен смерті та його значення у людському існуванні [3]. У підручнику з етики В. Малахова [1] сенсу життя і ставленню до смерті присвячена одна із тем.

Приклади можна продовжувати. Велика кількість праць, створених у межах гуманістичного та екзистенційного напрямку психології та філософії, відповідає типовим тематичним планам дисципліни «Етика та естетика». З огляду на зацікавлення, яке викликають у здобувачів вищої освіти зазначені роботи, доцільно рекомендувати їх до впровадження у навчальний процес для студентів усіх спеціальностей.

Література:

1. Малахов В. А. Етика : курс лекцій. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 214 с.

2. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. 160 с.

3. Ялом І. Вдивляючись у сонце. Долаючи страх смерті. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. 304 с.